

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

Түмэн Шувуут ХК-ийн Хувьцаа эзэмшигчид танаа,

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Дүгнэлт

Бид Түмэн Шувуут ХК болон түүний охин компаниуд (хамтад нь "Групп" гэх)-ийн 2023 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болгосон нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан, нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, нэгтгэсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан болон нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланда аудит хийлээ.

Бид, Группийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, уг өдрөөр тасалбар болгосон нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүн болон нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээг бүх материалыг зүйлсийн хувьд Санхүүгийн Тайллагналын Олон Улсын Стандарт (цаашид "СТОУС" гэх)-ын дагуу үнэн, шударгаар илрэхийлж байна гэж дүгнэж байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандарт (цаашид "АОУС" гэх)-ын дагуу гүйцэтгэсэн болно. Уг стандартуудын дагуу бидний хүлээх үүргийг энэхүү тайлангийн Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлангийн Аудиттай холбоотой Аудиторын Үүрэг хэсэгт тусгасан. Бид Нягтлан Бодогчдын ёс Зүйн Олон Улсын Стандартын Зөвлөлөөс баталсан Мэргэжлийн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм (цаашид "НБЁЗОУСЗ-ын дүрэм" гэх)-ийн дагуу Группээс хараат бус ба НБЁЗОУСЗ-ын дүрмийн дагуу бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь аудитын дүгнэлт гаргах хангалттай бөгөөд зохистой үндэслэл болно гэж итгэж байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн үнэлэмжээр Аудитын гол асуудал нь тайлант жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн ач холбогдолтой, нөлөө бүхий асуудал юм. Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланда хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлт гаргахдаа эдгээр асуудал бүрт тусад нь дүгнэлт гаргаагүй болно. Бид дараах асуудлыг гол асуудал гэж тодорхойлсон.

Аудитын гол асуудлууд

Бидний гүйцэтгэсэн аудитын горимууд

Биологийн хөрөнгийн үнэлгээ

СТОУС-ын дагуу биологийн хөрөнгийг борлуулалтын зардлыг хасч тооцсон бодит үнэ цэнээр нь хэмжиж, тайлгахыг шаарддаг хэдий ч Группийн биологийн хөрөнгийн хувьд бодит үнэ цэнийг нь тодорхойлох идэвхтэй зах зээл, харьцуулах мэдээлэл байхгүй тул Группийн биологийн хөрөнгийг хуримтлагдсан хорогдол болон үнэ цэнийн бууралтыг хассан өргтгөөр нь хэмжсэн. Хорогдуулгын түвшинг тухайн биологийн хөрөнгөөс хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн хүлээн авах хугацааг үндэслэн тооцоолж, шулуун шугамын аргаар хорогдуулдаг.

2023 оны 12-р сарын 31-нээрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланда 4,781,161 мянган төгрөг (2022 оны 12-р сарын 31: 3,651,258 мянган төгрөг)-ийн биологийн хөрөнгө тусгагдсан. Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн Тодруулга 13-г үзнэ үү.

Биологийн хөрөнгийн үнэлгээтэй холбоотой бидний гүйцэтгэсэн горимууд:

- Биологийн хөрөнгийн үнэлгээг тодорхойлох дотоод процессын талаар ойлголт олж авч, холбогдох хяналтын үр ашигтай байдлыг үнэлсэн;
- 2023 оны 12-р сарын 31-нээрх биологийн хөрөнгийн хувьд түүврийн аргаар холбогдох өргтгийг анхан шатны баримт руу шалгасан;
- Биологийн хөрөнгийн үнэлгээг тодорхойлоход ашигласан удирдлагын гол таамаглалын талаар удирдлагаас тайлбар авсан;
- Биологийн хөрөнгийн хорогдлын түвшинг тодорхойлсон удирдлагын тооцоолол болон үнэлэмжийн зохистой байдлыг үнэлсэн;
- Биологийн хөрөнгөтэй холбоотой нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулгын бүрэн зөв, зохистой байдлыг үнэлсэн.

Бусад мэдээлэл

Группийн удирдлага нь бусад мэдээллийн талаар үүрэг хүлээнэ. Бусад мэдээлэлд захирлууд ба гүйцэтгэх удирдлагын мэдэгдэлд агуулагдсан мэдээллүүд орох бөгөөд нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан болон энэхүү аудиторын дүгнэлт орохгүй. Энэхүү нэгтгэсэн санхүүгийн тайландаа өгсөн манай аудиторын дүгнэлт нь бусад мэдээллийг хамраагүй бөгөөд бид бусад мэдээлэлд ямар нэгэн дүгнэлт өгөхгүй.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотойгоор бид бусад мэдээллийг унших үүрэгтэй бөгөөд бусад мэдээлэл нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан эсвэл аудитын ажлын хүрээнд олж мэдсэн мэдээллээс материаллагаар зөрүүтэй эсвэл зөрүүтэй мэт харгаж байгаа эсэхийг авч үзэх ёстой. Хэрэв бид хийсэн ажил дээрээ үндэслэн бусад мэдээлэл нь материаллаг алдаатай байна гэж үзвэл бодит мэдээллийг тайлагнах үүрэгтэй. Үүнтэй холбоотойгоор ямар нэгэн тайлагнах зүйл байгаагүй болно.

Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлантай холбоотой Удирдлага болон Засаглах Эрх Бүхий Этгээдийн Үүрэг

Удирдлага нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангаа СТОУС-ын дагуу бэлтгэн шударгаар илэрхийлэх, эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг алдаа эсвэл санаатай залт үйлдлээс үүсэлтэй материаллаг хэмжээний алдаагүйгээр бэлтгэж, шударгаар илэрхийлэхийн тулд удирдлагаас шаардлагатай гэж тогтоосон дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Удирдлага санхүүгийн тайланг бэлтгэх үедээ Группийн үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах чадамжийг үнэлэх, уг чадамжид нэлеөлөхүйц нөхцөл байдлын талаар шаардлагатай үед тодруулах болон Группийг татан буулгах, үйл ажиллагааг нь зогсоох, эсвэл үүнээс өөр боломжит сонголт байхгүй байхаас бусад тохиолдолд нягтлан бodoх бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг ашиглан санхүүгийн тайлангаа бэлтгэх үүрэгтэй.

Засаглах эрх бүхий этгээд нь Группийн санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэгтэй.

Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлангийн Аудиттай холбоотой Аудиторын Үүрэг

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ алдаа эсвэл санаатай залт үйлдлийн улмаас материаллаг хэмжээний алдаагүй илэрхийлэгдсэн эсэх талаар ул үндэслэлтэй нотолгоо олж авах болон бидний дүгнэлтийг агуулсан аудиторын тайланг гарган гэрээт ажлын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээд болох та бүхэнд хүргүүлэх нь бидний зорилго юм. Энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд бид аливаа бусад этгээдийн өмнө ямар нэг хариуцлага хүлээхгүй болно. Ул үндэслэлтэй нотолгоо гэдэг нь өндөр түвшний нотолгоо боловч АОУС-ын дагуу хийгдсэн аудит нь байнга материаллаг хэмжээний алдааг илрүүлдэг гэсэн баталгаа болохгүй. Алдаатай илэрхийлэл нь алдаа эсвэл санаатай залт үйлдлээс үүсч болох ба дангаараа эсвэл нийтдээ эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайландаа үндэслэн шийдвэр гаргах нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нэлеөлөх магадлалтай бол материаллаг гэж үздэг.

АОУС-ын дагуу аудитын нэг хэсэг болгож, бид аудитын туршид мэргэжлийн үнэлэмж болон үл итгэх үзлийг баримталсан болно. Мөн түүнчлэн:

- Залилан болон алдаанаас үүсч болохуйц нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн материаллаг буруу илэрхийлэгдэх эрсдэлийг тодорхойлон үнэлж, уг эрсдэлүүдэд тохирох аудитын горимуудыг боловсруулан гүйцэтгэж, аудитын дүгнэлтийн үндэслэл болоход хангалттай болон зохистой аудитын баримт, нотолгоог олж авна. Залилангаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс өндөр байдаг. Учир нь залилан нь угсэн тохирох, хуурамчаар үйлдэх, санаатай орхигдуулах, худал батламж гаргах болон дотоод хяналтыг зөрчих зэрэг явдлуудаас үүссэн байх магадлалтай байдаг.
- Бид Группийн дотоод хяналтын үр дүнтэй байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор бус зөвхөн нөхцөл байдалд тохирох аудитын горимуудыг сонгох зорилгоор дотоод хяналтуудыг судалдаг.
- Нягтлан бodoх бүртгэлийн бодлогын зохистой байдал болон удирдлагын бэлтгэсэн нягтлан бodoх бүртгэлийн тооцоолол болон холбогдох тодруулгуудын зохистой байдлыг үнэлдэг.

Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлангийн Аудиттай холбоотой Аудиторын Үүрэг (үргэлжлэл)

- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн тасралтгүй байх нөхцлийг үргэлжлүүлэн хангах Группийн чадварт мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэхүйц үйл явдал болон материаллаг тодорхой бус байдал үүссэн эсэхийг үнэлдэг. Хэрэв бид материаллаг хэмжээний тодорхой бус байдал байгаа гэж үзвэл нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгыг аудиторын дүгнэлтэнд тусгаж анхааруулах, мөн тэдгээр тодруулгууд нь зохистой биш гэж үзсэн тохиолдолд бид дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай байдал. Бид дүгнэлтээ аудиторын тайлангийн өдөр хүртэлх олж авсан аудитын нотлох баримтан дээр үндэслэн гаргадаг. Тиймээс ирээдүйд болох үйл явдал эсвэл нөхцөл байдал нь Групп үйл ажиллагаагаа тасралтгүй үргэлжлүүлэхэд саад учруулж болох юм.
- Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулгыг бухэлд нь үнэлдэг ба ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг санхүүгийн тайланд үнэн зөв тодруулах шаардлагыг хангахуйц байдлаар толилуулсан эсэхийг үнэлдэг.
- Нэгтгэсэн санхүүгийн санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөхийн тулд Группийн доторх компаниуд болон бизнесийн үйл ажиллагаа болон санхүүгийн мэдээллийн талаарх зохистой аудитын нотолго олж авсан. Бид нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын гүйцэтгэл болон түүнийг удирдан зохион байгуулахтай холбоотой үүргийг хүлээдэг. Мөн бид өөрсдийн аудитын дүгнэлтийн талаар үүрэг хүлээдэг.

Аудитор нь засаглах эрх бүхий этгээдтэй зөвхөн аудитын ажлын цар хүрээ, цаг хугацаа болон аудитын явцад илэрсэн ач холбогдол бүхий асуудлуудын талаар мэдээлдэг ба үүнд аудитын үеэр аудиторын илрүүлсэн дотоод хяналтын томоохон алдаа болон дутагдал орно.

**ТҮМЭН ШУВУУТ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН
2023 ОНЫ 12-Р САРЫН 31
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

		Тодруулга	2023	2022
Хөрөнгө				
Эргэлтийн хөрөнгө				
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	6	1,450,661	624,651	
Дансны ба бусад авлага	7	5,997,851	4,011,655	
Урьдчилгаа төлбөр	8	4,490,059	1,361,682	
Бараа материал	9	6,520,445	6,046,094	
Биологийн хөрөнгө	13.1	<u>2,893,041</u>	<u>2,260,048</u>	
		21,352,057	14,304,130	
Эргэлтийн бус хөрөнгө				
Үндсэн хөрөнгө	11	43,847,074	35,761,063	
Биет бус хөрөнгө	12	534,033	363,842	
Биологийн хөрөнгө	13.2	<u>1,888,120</u>	<u>1,391,210</u>	
		46,269,227	37,516,115	
Нийт хөрөнгө			67,621,284	51,820,245
Өр төлбөр ба эзэмшигчдийн өмч				
<i>Богино хугацаат өр төлбөр</i>				
Дансны ба бусад өглөг	15	4,368,909	3,485,360	
Гэрээний өр төлбөр	16	46,266	90,099	
Орлогын албан татварын өглөг	21.2	1,282,263	637,176	
Богино хугацаат зээл	17	<u>4,080,366</u>	<u>5,465,291</u>	
		9,777,804	9,677,926	
<i>Үрт хугацаат өр төлбөр</i>				
Үрт хугацаат зээл	17	<u>14,372,649</u>	<u>7,902,469</u>	
		14,372,649	7,902,469	
Нийт өр төлбөр			24,150,453	17,580,395
Хувьцаат капитал	18	4,000,000	4,000,000	
Нэмж төлөгдсөн капитал	19	8,007,687	8,007,687	
Хуимтлагдсан ашиг		<u>31,812,452</u>	<u>22,574,178</u>	
		43,820,139	34,581,865	
Хяналтын эрхгүй хувь оролцоонд ногдох өмч	20	(349,308)	(342,015)	
Нийт өр төлбөр ба Эзэмшигчдийн өмч			67,621,284	51,820,245

Эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг холбогдох тодруулгын хамтаар үншина уу.

**ТҮМЭН ШУВУУТ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
НЭГТГЭСЭН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГЫН ТАЙЛАН
12-Р САРЫН 31-НЭЭР ТАСАЛБАР БОЛГОСОН 2023 ОН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

	Тодруулга	2023	2022
Борлуулалтын орлого	22.1	63,812,887	46,321,708
Борлуулалтын өртөг	22.2	<u>(59,094,410)</u>	<u>(43,108,420)</u>
Нийт ашиг		4,718,477	3,213,288
Хөдөө аж ахуйн бүтэгдэхүүний анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс үүссэн бодит үнэ цэнийн олз	23	16,639,648	10,079,684
Бусад орлого		66,892	9,758
Санхүүгийн зардал	17.2	<u>(1,003,175)</u>	<u>(700,186)</u>
Борлуулалт ба ерөнхий удирдлагын зардал	24	<u>(6,473,408)</u>	<u>(5,066,891)</u>
Бусад олз ба (гарз)	25	<u>(71,240)</u>	<u>(1,014,486)</u>
Татварын өмнөх ашиг		13,877,194	6,521,167
Орлогын татварын зардал	21	<u>(2,506,200)</u>	<u>(1,142,323)</u>
Тайлант жилийн цэвэр ашиг		11,370,994	5,378,844
Бусад дэлгэрэнгүй орлого		-	-
Нийт дэлгэрэнгүй орлого		11,370,994	5,378,844
Группийн эздэд ногдох хэсэг		11,378,287	5,558,711
Хяналтын эрхгүй хувь оролцоонд ногдох хэсэг	20	<u>(7,293)</u>	<u>(179,867)</u>
Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг		11,370,994	5,378,844
Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг		56.85	26.89

Эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг холбогдох тодруулгын хамтаар уншина уу.

**ТҮМЭН ШУВУУТ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
НЭГТГЭСЭН ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН
12-Р САРЫН 31-НЭЭР ТАСАЛБАР БОЛГОСОН 2023 ОН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

	Хувьцаат капитал	Нэмж төлөгдсөн капитал	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт	Хяналтын эрхгүй хувь оролцоо	Нийт өмч
2021 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	4,000,000	8,007,687	19,095,795	31,103,482	(162,148)	30,941,334
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	-	5,558,711	5,558,711	(179,867)	5,378,844
Зарласан ногдол ашиг (Тодруулга 18)	-	-	(2,080,328)	(2,080,328)	-	(2,080,328)
2022 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	4,000,000	8,007,687	22,574,178	34,581,865	(342,015)	34,239,850
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	-	11,378,287	11,378,287	(7,293)	11,370,994
Зарласан ногдол ашиг (Тодруулга 18)	-	-	(2,140,013)	(2,140,013)	-	(2,140,013)
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	4,000,000	8,007,687	31,812,452	43,820,139	(349,308)	43,470,831

Эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг холбогдох тодруулгын хамтаар үншина уу.

**ТҮМЭН ШУВУУТ ХК БА ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
НЭГТГЭСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН
12-Р САРЫН 31-НЭЭР ТАСАЛБАР БОЛГОСОН 2023 ОН
(МЯНГАН ТӨГРӨГӨӨР)**

		Тодруулга	2023	2022
Тайлант жилийн татварын өмнөх ашиг			13,877,194	6,521,167
Тохируулгууд:				
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	11	3,051,568	2,355,602	
Биет бус хөрөнгийн хорогдол	12	16,949	30,248	
Биологийн хөрөнгийн хорогдол	13	4,456,929	3,936,330	
Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн олз		(119,587)	(18,807)	
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны (олз)/гарз	25	54,985	(15,837)	
Гүүдвиллийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	25	-	788,418	
Бараа материал данснаас хассаны зардал	24	262,136	259,725	
Хүүгийн зардал	17.2	1,003,175	700,186	
		22,603,349	14,557,032	
Дансны ба бусад авлагын өсөлт		(1,986,196)	(2,117,975)	
Урьдчилгаа төлбөрийн (өсөлт)/бууралт		(3,128,377)	1,654,075	
Бараа материалын (өсөлт)/бууралт		(499,786)	1,783,116	
Дансны ба бусад өглөгийн өсөлт		60,242	1,150,575	
Гэрээний өр төлбөрийн (бууралт)/өсөлт		(43,833)	37,234	
		17,005,399	17,064,057	
Төлсөн орлогын татвар	21.2	(1,861,113)	(1,005,954)	
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ			15,144,286	16,058,103
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ				
Худалдан авсан үндсэн хөрөнгө		(11,236,426)	(9,805,244)	
Худалдан авсан биологийн хөрөнгө	13.2	(5,823,534)	(4,599,605)	
Худалдан авсан биет бус хөрөнгө	12	(187,140)	-	
Үндсэн хөрөнгө худалдан борлуулснаас орж ирсэн мөнгө		280,000	92,172	
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ			(16,967,100)	(14,312,677)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ				
Авсан зээл	17.2	15,540,000	4,000,000	
Төлсөн зээл	17.2	(10,548,157)	(5,956,083)	
Хувьцаа эзэмшигчээс авсан санхүүжилт	26.2	190,000	412,000	
Хувьцаа эзэмшигчээс авсан санхүүжилтээс төлсөн	26.2	(15,000)	(352,550)	
Хүүгийн төлбөр	17.2	(1,150,074)	(931,436)	
Төлсөн ногдол ашиг	26.2	(1,367,945)	(1,654,364)	
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ			2,648,824	(4,482,433)
Мөнгөний үлдэгдэл дэх ханшийн зөрүүгийн нөлөөлөл			-	13,191
Мөнгөн хөрөнгийн өсөлт/(бууралт)			826,010	(2,723,816)
Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл			624,651	3,348,467
Мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	6		1,450,661	624,651

Эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг холбогдох тодруулгын хамтаар уншина уу.